

Sama uttanríkisráðharra men til hvørs gagn!

Oddagrein

TAÐ er ikki hvør sum helst, sum vitjar Føroyar í hesum døgum. Tað er eingin minni enn sjálvur tann danski uttanríkisráðharrin, og soleiðis sum skipanin er millum Føroyar og Danmark, so er hann eisini okkara uttanríkisráðharri. At slíkur ráðharri vitjar, sum kanska einamest hevur við viðurskipti okkara útfertir at gera, átti at verið av stórum týdningi. Tað má ásannast, at høgir danskir politikarar hava givið sær alt ov litla tíð til at seta seg inn í okkara viðurskipti, sum teir jú eisini umsita. So kann ein vera loysingarmaður ella ikki - soleiðis sum skipanin er í dag, so átti tað at verið bæði náttúrligt og ein sjálffylgja, at eitt nú ein danskur uttanríkisráðharri gevur Føroyum og føroyskum viðurskiptum meiri ans. Heri liggur eisini ein skylda. So er tað sagt.

NETTUP fleiri av teimum fyri okkum mest týðandi málunum hoyra undir økið hjá uttanríkisráðharranum, og her hugsa vit serliga um marknaðar- og marknaviðurskipti okkara við umheimin. Víst hava vit stórar trupulleikar at loysa á hesum báðum økjum, og spurningurin er í hvønn mun danir hava viljað hjálpt okkum ella ikki. Í marknaðarspurninginum hevur verið víst á, at ringt er at tæna tveimum harrum, tí um somu tíð sum ein danskur uttanríkisráðharri skal siggja til, at Føroyar verða virðiliga viðfarnar í ES, so skal hann eisini tryggja sínum egnu fiskimonnum og fiskiðnaðinum hetta sama. Og í mongum før- um ber ikki til at sameina hesi bæði.

HYGGJA vit so eftir marknaðsemjuni við bretar, so hava danir í hesum máli valt at lata okkum leiðsluna av hesum samráðingum. Spurningurin er um, hví hetta varð gjørt. Var tað tí at Danmark kom í somu støðu sum í marknaðarmálinum, at tað kann ikki bæði tæna tveimum þortum og tað vil í marknatrætuni siga, ikki bæði einum ES-limalandi sum er Bretland og so Føroyum, sum er uttanfyri ES.

SPURNINGURIN vit eiga at seta okkum, tá vit sanna slíka marghættliga og vandamikla støðu, er, um tað í heila takið tænið føroyskum áhugamálum, at vit hava sama uttanríkisráðharra sum restin av ríkinum. Um so er, at henda sannroynd setir okkum í eina nógv verri støðu, so eiga vit at umhugsa hesi viðurskiptini. Vit ynskja uttanríkisráðharranum vælkoman og vóna, at hann fær nakrar góðar dagar í Føroyum.

Sjónarmið

Fleiri teldur í skúlarnar

Í síðsta enda liggur øll henda stóra uppgáva, at menna infor-mationssam-felagið, á landsins politikarum og serliga á landsstýrismanninum í skúlamálum. Eitt er so vist, um vit ikki vakna nú, so sigla vit skjótt langt afturúr, tí menningin gongur skjótari og skjótari fyri hvønn dag, skrivar Rói Joensen úr Árhús

Tað hevur ofta verið soleiðis, at nýggir hentleikar og nýggj rák eru nøkur ár um at náa til Føroya. Orsøkin til hetta hevur verið tann geografski fjarleikin. Men tey seinastu árin hevur tann búskaparliga støðan styrkt um hetta fyrirbrigðið, og tað kann við tíðini gerast sera óhepp- ið.

Tað hevur verið ógvuliga avmarkað, hvat vit hava mist við tað, at rák og hentleikar eru nøkur ár seinnað til Føroya. Men nú allur idnaðarheimurin er mitt í teldukollveltingini, á veg inn í infor-mationssam-felagið, eru vit um at detta burtur ímillum. Eg veit væl at tað gongur framá, at øll kunnu fáa atgongd til internetið er eitt gott dømi. Men tað gongur ov seint.

Seintstøðurnar gera, at eg ikki siggi øll tey føroysku blóðini, so tað kann vera, at skrivað hevur verið um hetta evnið, men eg havi einki sæð til tað, og fari tí at nýta høvið at skriva nøkur orð um tað.

Serliga á skúlaøkinum er heilt illa státt. Teldurnar eru alt ov fáar í tali, og tær eru ótíðarhóskandi. Sjálvandi er tað torført hjá kommunum og skúlum at fáa pláss til keyp av teldureiðsskapi. Tó fari eg heldur at venda spurninginum á høvðið, og spyrja um vit hava ráð at lata vera?

Eg havi verið í Árhús í hált ár, og havi merkt hvussu langt vit eru aftanfyrir, og kann annars sammæta støðuna í Føroyum og Danmark. Øll, sum eg lesi saman við, hava havt teldulær- u á teirra miðnámsútbúgv-

ing, meðan eg als ikki hevði tann møguleikan í Hoyðølum. Tað er eisini

og nógv verður gjørt fyri at læra ungdomin at brúka hana.

Myndin er av "Gula Skúla" (Venjingarskúlin) í Havn. Mynd: Jan

heilt vanligt at byrja við teldulær- u longu heilt tíðliga í fólkaskúlanum, og teldan verður annars nýtt sum hjálpartól í øllum lærugreinum. Royndirnar vísa, at serliga teir veikaru næmingarnir hava stóra gleði av telduni. Á nøkrum skúlum eru tey enn- tað farin so langt sum at geva øllum næmingum eina barbaru teldu til láns, hetta er tó mest í teimum eldru árgangunum.

Bókasøvnini hermiðri eru eisini sera væl útgjörð við telduútbúnaði, og geva m.a. øllum møguleika at brúka internetið. Hetta, saman við øðrum tilboðum, sum t.d. at læna fløgur út, hevur gjørt at bóka- søvni verða nógv meira vitjað, serliga av ungdom- inum.

Her niðri hava øll also ein góðan møguleika at fáa atgongd til eina teldu,

Tað sama kann ikki sigast um stóðuna í Føroyum. Men okkurt má gerast, og tá kommunur, skúlar og tann vanligi føroyingurin sum heild ikki hava ráð, so má landsstýrið rætta eina hjálpanð hond. Lands- stýrið má snøgt sagt finna nøkur oyru í landskass- anum, sum kunnu nýtast til hetta endamál.

Fyrst skal hugast um skúlarnar. Tað er kanska ikki neyðugt, at hvør næmingur á einum skúla skal hava sína egna per- sónliga teldu, men tá ein flokkur hevur teldulær- u, skulu næmingarnir hava hvør sína teldu at arbeiða við, annars verða altíð nøkur, ið detta burtur ímillum. Eftirsum figgar- støðan ikki er so góð, er best at geva framhalds- deildini og sjálvandi mið- námskúlunum umstøð-

urnar fyrst. Hesi eru jú tey næstu, sum dagliga koma at arbeiða við eina teldu, og hava stórliga brúk fyri at fáa eitt meira náttúrligt samband við telduheimin. Í framtíðini verður heldur ikki nógv mikið at duga at brúka eina tekstviðgerð.

Við tíðini á tó arbeiðas fram ímóti, at øll í sam- felagum fáa møguleikan at brúka henda skjótt sjálv- sagda hentleika, og tað kann lættast náast við at gera bókasøvnini nútíðar- hóskandi. So fer tað kanska eisini at eydnast at fáa fólk at brúka bóka- søvnini meira. Eitt bóka- savn er ikki longur bara eitt stað, har bókur kunnu lænast! So tit bókavørðar hava nógv at seta tykkum inn í, um tit ynskja at bókasøvnini framvegis skulu hava ein týðandi leiklut í føroysku ment- anini...

Áðrar fyrirteytir eru eisini neyðugar. Skúla- lógin má lagast til krøvini, og tað má vera eitt arbeiði hjá landsskúlafrýsingini og landsstýrinum í felag. Eisini skulu hesi siggja til, ta kanska týðningarmestu uppgávuna av øllum, at útbúgva lærarar innan teldulær- u. Á hesum øki er nógv at gera, men tað er so avgjørt neyðugt, um fult gagn skal fáas burtur- úr.

Í síðsta enda liggur øll henda stóra uppgáva, at menna infor-mationssam- felagið, á landsins po- litikarum og serliga á landsstýrismanninum í skúlamálum. Eitt er so vist, um vit ikki vakna nú, so sigla vit skjótt langt afturúr, tí menningin gongur skjótari og skjótari fyri hvønn dag.

Árhús tann 4. mars 96
Rói Joensen